

مِنْتَهَى الْقَرْبَى

صَرْاصَرٌ

١٣٢٦

دین، فلسفه، ادبیات، حقوق و علوم دنیا باحت هفته‌نامه رساله‌در

در سعادت‌ده نسخه‌سی ۵۰ پاره‌در

قیرل‌دهن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه منوی
۲۰ غروش فضل‌هه آنلر.

در سعادت‌ده پوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدی اخذ او نور.

برنجی سنه

۳۲۷ پنجشنبه ۱۵ کانون ثانی ۴

عدد: ۲۳

مؤسس‌لری: ابوالعلاء زین‌العابدین - ح. اشرف ادیب

سن‌لکی الق‌آیانی

در سعادت‌ده ۳۵ ۶۵

ولایات‌ده ۵۰ ۹۰

مالک اجنبی‌ده ۵۰ ۹۰

غروشد

ومقتضاسی کوزد دیله‌رک، مرکزی او زرینه جریانه دقت و اهتمام
ایدی‌لیرسه دنیا و آخرت سعادتی احرار زینه وسیله اوله‌جنی کی، حقیقت
مناسی بیانیمه‌جک و یا فرط تعصب و عناده قاپی‌لره رق سواده‌تمه‌الدن
تحرز ایدلیه‌جک اولورسه جهیل و انحرافک درجه‌سنه کوره مشکلات
پیدا اولور، انواع محاذیر تولد ایدر.

حریت شخصیه‌نک ماهیت حقیقیه‌سی تعیین‌ده کریوه خطایه
دوشیک، حدود طبیعیه‌سی بالالتزام آشمق او قدر مضر، اول مرتبه
مفاسد اخلاق و مخل آسایشدرکه بروادیلرده بیان اولان، بولیه بر جریانه
قایلان افراد بشریه‌نک آز مدت ظرفنده هر درلو انتظامی اضاعه
ایله اضمحلال‌لری مقرر در.

زیرا بودلو حرکت، بو طاقم حالاته جرات، شرع و قانونه
عدم مربوطیت، حقوق آخره عدم رعایت دیمک اولمگه هر طبع
سلیم نزدنده منفور و مستکره اولان ظلم واستبدادن بشقه برشی
او لمدینی آشکاردر. [اذا جاوز الشیٰ حدہ جانس ضده]

حریت شرعیه و معقوله معموریت دیار و بلادی، رناء احوال
عبادی استلزم ایده‌جک بر معشوقة عالم‌درکه بونک الک برنجی خاصه
لازمه شامله‌سی هر کسک بتون حقوقه نائل او لیست‌دن، هیچ رفردک
مغدوریته او غر امام‌ست‌دن عبارت‌در.

حریت، مبادی علم حقوقه: آخرک حقوقه تعدی ایمه‌مک
شرطیله هر شخصه محافظه حقوق صلاحیتی ویرن بر وصف ذاتی
آدمی، دیمه تفسیر او نور. ایشته کرک شرع شریفک، کرک عقل
و حکمتک قبول و توصیه ایتدیکی حریت بوندن عبارت‌در. بو ایسه
تئامی تمامه استبداد و استقلاله، ایثار وعدوانه ضدر. [الضدان
لا یجتمعان] حکمی ده قواعد فلسفیه‌نک الک بدیهی اقسام‌ندندر.

اسلامیتک بخش ایتدیکی حریت عامه

مصالح عمومیه به تعاقی اولدینی حالده بین‌الناس دورانی تعارف
ایمین، قول‌لقار ایشتمه‌سنه یکی باشلامش اولان اعیاراتک مدلول‌لری،
معانی صحیحه‌سی اهل و اربابی طرفندن ایصالح، ولو بعض اذهانه
نسبه وقوعی ملحوظ ابهامات ازاله و اشکالات حل او لائق اقتضا
ایدرکه مطلوب اولان منافع تأمین او لانسون، ترس آکلاشله میدان
قلاماسون.

بویله یا پیلمیه‌حق اولورسه الفاظ مواضع لهنندن چیقاریله رق
بسقه معنالره صرف و اماله او نور، بویوزدن صلاحه بدل فساد
وقوع‌بلور. بوکا بناء یاران عنیز مزدن برذات «حریت شرعیه» نک
ماهیت و مقتضیانه، خصائص و حدودینه دائر - حسن ظن و اعتمادیه
مبنی - بندن بر مقاله طلب ایتدی. طلب واقعه اجابتله تحریرینه
خامه‌ران اولدیم بومقاله‌نک اشری ده متبع بولندیغمز حریت سایه‌سنده
میسر او لیسته مقابل جناب حقه عرض تحمیدات ایدر. (هذامن فضل ربی)
«محمد مکی بن عزوز» [۲]

مقدمه

حریت: نفعی عظیم، خطری جسم اولان حقائق جمله‌سندندر.
حریت اعییر مزک معنای دلاراسی ادرالک و دائره شمولی تعین او نور

[۲] مشارالیه حضرت‌لری بزم مدح و ستایش‌زدن مستغنى اعظم
علم‌ادن نادر الوجود برذات فضائل‌سماهاندر.

تونس سادات و اکابرندن اولوب بر مدت‌نبری بوراده اقامت
بیوری‌بورلر. مقاله فاخره‌لرینی برای ترجمه و انتشار فقیره هدیه
ایتشلردر. ترجمه‌منز بعض علاواتی ده محتوى او له‌حدقدر.

پوند ناطولای رسول اکرم اند من حضرت لری حریتک اماته او لندینی هنگامده احیا سنه بذل مقدرت ایده جک ذواهه اک بیوک در جاتی وعد مقامنده [افضل الجہاد کله حق تقال عن سلطان جائز] بیور مشردر . معنای شرافی : جهادک افضل واکمل اعتماد جور ایلین حکمداره قارشی سویله نیاهن طوغ و سوز در .

[حدیث آخرده « سید الشهداء حمزه بن عبدالمطلب ورجل قام الی سلطان جائز فامرہ ونهاد فقتله » وارد اول مشدر . یعنی شهدانک اک اولوسی « عم پاک رسول اکرم » حضرت حمزه « رضی الله عنہ » ایله اول من د معالی سیر تدرکه بر سلطان جائزه قارشی قیام ، امر بالمعروف و نهی عن المنکر اهتمام ایدوب ده آنک تیغ غدریله قتل اولونه . بو حدیث شریف لرک ایکیسی ده جامع صغیره مذکور در . حدیث اول « سنن ترمذی » ده « ان من اعظم الجہاد کله حق » عباره شریفه سیله مرویدر . « تقال » کلمه سی جامعده یوقدر . کذلک جامع صغیرک رمن ایلديکی « سنن ابن ماجه » ده « کله عدل » کورول مشدر . هر تقدیره کوره کرک تحریری ، کرک شفاهی اولیسون امر بالمعروفه دائیر ، یولیز حرکاتی اخطار قیلیندن کلام ایله تفسیر اولونور .

سنن ابن ماجه شرحنده محقق سندی « علیه الرحمه » افضلیت مذکوره بی ایکی وجہ ایله توجیه ایتمشدیر . (۱) نجی وجہ جهاد متعارف ده انسان غابه امیدیله ، خوف و رجا آرہ سندھ حرکت ایدر . سلطان جائزک مسلکنہ مداخله ایسه اغلب احتماله کوره باعث هلاک اولور . (۲) نجی وجہ حرب و وغاده مؤمن کنیسته معاونت ایده جک چوچ کیمسه لر ایله برابر بولونور . بوراده ایسه اکشن ناس کنیستی تخطیه ایدر ، یالکن برازیلر .]

حریت شرعیه نک دائره وسیعه سندھ موجب صلاح و فلاح اولان کافه معاملات اعتقدالکارانه داخل ، معناً یاخود مادة شائبه فسادن خالی اولیان حرکات ، هر در لو تجاوزات و اعتسافات خارجدر .

اذا قالت خدام فصدقوها
فإن القول ما قالـت خدام مابعدـى وارـ

مناستـلى اسماعـيل حـقـ

نـجـاـسـ بـ قـرـآـنـیـهـ

سورة رعد : آیت - ۱۱

« . . . ان الله لا يغير ما به قوم حتى يغيروا ما بهنفسهم »

[جناب حق بر قومک کامن ان اولدینی نعمت عافیت و آسود کیدن دور اوله رق کرفتار محن و شدائد و دوچار ذل و هوان اولسنه کندي فعالرینی بوزملری و فضائل اخلاقیه لری ترک ایتلری سبب اولوب بو اولمده بحضور و آسایشلری تطرق خلیدن مصون قاله جغفی بيان

الحاصل چوچی حدودی خارجنده توسعیه قیام ایدن کیمسه اسراف و اعتدالیه میل ایتش اولور . [ان الله لا يحب المسرفين] ، [ان الله لا يحب المعتدين] . نصل که مشمولات حریتی استیفادن قادر و ظافل ، حقوق طبیعیه سی محافظه دن متکاسل اولان مرد بی خس و حیمت ده شرف ذاتی انسانی بی اضاعه ایتش ، شرعاً اسلامیه نک ، عقل و حکمتک بخش ایتدیکی نعمتک قدر بیچن بیلهم عش اولوز .

افراط قدر تفریط ده مذمومدر . چونکه هر ایکیسی ده اقتصاد و اعتدال خارجنده در . هر هانگیسی التزام ایدن شخص ظلم و تقصیره نسبت اولوز .

شخص اول عالمه ، بزریک ده کیندی نفسنے ظلم ایتش دیکدر . ظلمک هر قسمی بیوک معصیت ، بادی و خامت و مسئولیت اولدینی در کاردر . [وما ظلمنهم الله ولكن كانوا افسهم يظلمون]

حریت شرعیه - که جناب حق جل شانه بوتون ایسای عظامی آئی تقریر ایچون بعثت بیور مشردر - نظام بشری بی اصلاح و حیات مسعودی تأمین بابنده شرایع سیبحانیه نک هر زمان اک زیاده اهتم ایلديکی اساسات عظیمه نک برجی ، رحمت واسعه ربانیه اتریدر .

حریت کلہ سینک اشعار ایتدیکی معنای صحیح مقابی بویان عبودیتی ملاحظه ایله پک قولای نمایان اولور ، معلوم اولدینی او زره کافه افراد بشریه حق تعالی نک قولبریدر . هر فردک عبودیتی شریک و شیمیدن مزنه اولان واجب الوجوده مخصوصه صدر . هیچ کیمسه نک بویوندہ باشقة عبودیت یوقدز . شرع شریفک وضع ایتدیکی حدوده صراعی بویان شخص آدمی تمامآ حردن ، مطلق العناندر . حیاتندن ، مساعی واقعه سندن استفاده بی ماذون در . حدود مذکوره دائره سنده ایسته دیکنی سویله نک آرز ایتدیکنی ایشانه . کنیستی کیمسه بوفکرندن منع ایده من ، خلافته بجهور قیله ماز .

حریت ایله عدالت آراسنده تلافم واردر . یکدیکرندن اتفکا کلری متصور دکلدر . حریت بولنور سه عدالت ، عدالت بولنور سه حریت ده بولنور . حریتندن محروم قلنـان ملتـلـرـ عـدـالـتـ یوزـیـ کـورـهـ مـزـلـوـ . مـظـهـرـ عـدـالـتـ اـولـانـلـرـ حرـیـتـزـلـکـدـنـ شـکـایـتـ اـیدـهـ مـزـلـوـ . هـرـ ظـلـمـکـ مـبـنـایـ سـلـبـ حرـیـتـدرـ .

رجال حکومتندن بنیاد ظاهی تحکیم مراد ایدن خائنـلـرـ اوـلاـ وـسـائـطـ عـدـیـدـهـ اـیـلـهـ خـلـقـلـکـ دـیـلـلـرـیـ بـاغـلـارـلـ ، قـلـمـلـرـیـ قـیـارـلـ . آـنـدـنـ صـکـرـهـ تـجـاـزـاتـهـ باـشـلـاـرـلـوـ . خـلـائـقـ حـقـوـقـلـنـدـنـ محـرومـ اـیدـهـ زـکـرـهـ دـائـرـهـ اـسـارـتـهـ اـدـخـالـهـ اـیدـهـلـرـ .

ازمنه اخیره ده هر ملتک واسطه مدافعه سی مطبوعاتندن عبارتدر . بر مملکتیه حکم سورن سوه اداره نی ، و قوع بولان مظالم و تعدیاتی شرح ایده جک ناطقه شکوی مطبوعات عمومیه در . حریت مطبوعات ابطال ایدیانجه مدافعه حقوق قابل اوله ماز . بوتون اهتالی مملکت عجز و حیرت ه بیک درلو دهشت ایچنده فالیر . تدریجاً محظوظ نایاب اولور کیدر . ایشته بمحظوظ و اقراضه سرعت تامه ویرمک ایچون مطبوعاتی پامال قهر ایمک اک بیوک تدبیر ظالمانه در .